

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐÀO VĂN CƯỜNG

Tên đề tài:

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ BỆNH GIUN XOĂN
DẠ MÚI KHÉ TRÂU, BÒ Ở HAI HUYỆN THUỘC TỈNH
THÁI NGUYÊN VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

CHUYÊN NGÀNH: THÚ Y
Mã số: 60 62 50

Thái Nguyên - 2011

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐÀO VĂN CƯỜNG

Tên đề tài:

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ BỆNH GIUN XOĂN
DẠ MÚI KHÉ TRÂU, BÒ Ở HAI HUYỆN THUỘC TỈNH
THÁI NGUYÊN VÀ BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

CHUYÊN NGÀNH: THÚ Y

Mã ngành: 60 62 50

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Nguyễn Thị Kim Lan

Thái Nguyên - 2011

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là hoàn toàn trung thực. Các thông tin trích dẫn từ các tài liệu tham khảo hoàn toàn chính xác và được ghi rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 4 năm 2011

Tác giả

Đào Văn Cường

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và thực hiện đề tài này, tôi đã nhận được sự quan tâm, chỉ bảo, hướng dẫn, giúp đỡ tận tình của các thầy cô giáo, đồng nghiệp, bạn bè; sự động viên khích lệ của gia đình để tôi hoàn thành luận văn.

Nhân dịp này tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới:

PGS.TS. Nguyễn Thị Kim Lan, cô đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo và giúp đỡ tôi trong quá trình hoàn thành luận văn.

ThS. Phan Thị Hồng Phúc đã đóng góp ý kiến và giúp đỡ nhiệt tình để tôi hoàn thành nhiệm vụ nghiên cứu của mình.

Ban Giám hiệu, Khoa Sau Đại học, Khoa Chăn nuôi Thú y, và các thầy cô giáo giảng dạy chuyên ngành trường Đại học Nông Lâm, Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình học tập.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 4 năm 2011

Tác giả

Đào Văn Cường

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

cs	: Cộng sự
g	: Gam
GXDMK	: Giun xoắn dạ múi khế
Nxb	: Nhà xuất bản
sp	: Species
TT	: Thẻ trọng
tr	: Trang

DANH MỤC CÁC HÌNH

	<i>Trang</i>
Hình 2.1. Các dạng ấu trùng cảm nhiễm bộ <i>Strongylida</i>	9
Hình 2.2. Vòng đời phát triển của giun xoắn dạ múi khế.....	10
Hình 3.1. Ảnh ba loài giun xoắn dạ múi khế phát hiện ở tỉnh Thái Nguyên.....	50
Hình 3.2. Ảnh Đầu, đuôi, âm môn giun <i>H. contortus</i>	51
Hình 3.3. Ảnh đầu, tử cung và âm môn giun <i>H. similis</i>	52
Hình 3.4. Ảnh đầu, đuôi, âm môn.....	53
Hình 3.5. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun xoắn dạ múi khế của trâu, bò ở một số xã thuộc huyện Phú Bình và Võ Nhai.....	57
Hình 3.6. Ảnh mẫu phân trâu bò thu thập ở các nông hộ	57
Hình 3.7. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun xoắn dạ múi khế theo tuổi trâu, bò.....	59
Hình 3.8. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun xoắn dạ múi khế theo mùa vụ	61
Hình 3.9. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun xoắn dạ múi khế theo loại gia súc	63
Hình 3.10. Ảnh trứng giun xoắn dạ múi khế phân lập từ cặn nền chuồng trâu, bò (x200)	65
Hình 3.11. Ảnh trứng <i>H. contortus</i> mới thải theo phân bò	69
Hình 3.12. Trứng phát triển sau 1 ngày trong phân bò (mùa Hè)	69
Hình 3.13. Trứng phát triển sau 2 ngày trong phân bò (mùa Hè)	69
Hình 3.14. Trứng phát triển sau 3 ngày trong phân bò (mùa Hè)	69
Hình 3.15. Trứng <i>H. contortus</i> phát triển trong lớp đất bề mặt A ⁰ 10 – 20% .72	
Hình 3.16. Ấu trùng kỳ I <i>H. contortus</i> trong lớp đất bề mặt A ⁰ 10 – 20%....72	
Hình 3.17. Phân ly ấu trùng bằng phương pháp Baerman.....74	
Hình 3.18. Ấu trùng <i>H. contortus</i> cảm nhiễm sống trong đất ẩm độ 10 – 20% ở ngày thứ 160 (đợt TN I)	74
Hình 3.19. Ấu trùng chết ở ngày thứ 150 (đợt TNII).....74	
Hình 3.20. Ảnh trâu ở huyện Võ Nhai nhiễm giun xoắn dạ múi khế.....78	

Hình 3.21. Ảnh nhé ở xã Phú Thượng huyện Võ Nhai nhiễm giun xoắn da múi khế có biểu hiện lâm sàng rõ rệt.....	78
Hình 3.22. Ảnh trâu, bò bị nhiễm giun xoắn da múi khế nặng.....	78
Hình 3.23. Ảnh túi chứa trứng và ấu trùng có sức gây bệnh trước khi đặt vào trong hồ ủ phân nhiệt sinh học.....	81
Hình 3.24. Ảnh thí nghiệm theo dõi khả năng tồn tại của trứng và ấu trùng giun xoắn da múi khế trong 1 đồng và 1 hồ ủ phân nhiệt sinh học.....	81
Hình 3.25. Ảnh trứng GXDMK trong hồ ủ phân ngày thứ nhất (x200).....	81
Hình 3.26. Ảnh trứng GXDMK bị dung giải trong hồ ủ phân ở ngày thứ tư (x400).....	81
Hình 3.27. Ảnh ấu trùng giun xoắn da múi khế có sức gây bệnh bị chết và biến dạng ở ngày thứ 15 trong hồ ủ phân nhiệt sinh học.....	83
Hình 3.28. Ảnh một số thuốc tẩy giun xoắn da múi khế cho trâu, bò.....	85
Hình 3.29. Ảnh đàn bò lô thử nghiệm trước khi áp dụng các biện pháp phòng bệnh giun xoắn da múi khế.....	91
Hình 3.30. Ảnh đàn bò lô thử nghiệm sau khi áp dụng biện pháp phòng bệnh giun xoắn da múi khế.....	91
Hình 3.31. Ảnh đàn bò lô đối chứng trước thời gian thử nghiệm.....	91
Hình 3.32. Ảnh đàn bò lô đối chứng sau thời gian thử nghiệm.....	91

DANH MỤC CÁC BẢNG

Trang

Bảng 3.1: Những loài giun xoắn dạ múi khế ký sinh ở trâu bò của 2 huyện thuộc tỉnh Thái Nguyên.....	49
Bảng 3.2: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế của trâu, bò ở một số xã thuộc huyện Phú Bình và Võ Nhai.....	54
Bảng 3.3: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế theo tuổi trâu, bò...	58
Bảng 3.4: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế theo mùa vụ.....	60
Bảng 3.5: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế theo loại gia súc.....	62
Bảng 3.6: Sự phát tán trứng và ấu trùng giun xoắn dạ múi khế ở nền chuồng và khu vực xung quanh chuồng	64
Bảng 3.7: Sự phát tán trứng và ấu trùng giun xoắn dạ múi khế ở đất, nước và cỏ trên bãi chăn	66
Bảng 3.8: Sự phát triển của trứng <i>H. contortus</i> thành ấu trùng cảm nhiễm trong phân bò.....	68
Bảng 3.9: Sự phát triển của trứng <i>H. contortus</i> trong lớp đất bề mặt ở các ẩm độ khác nhau.....	70
Bảng 3.10: Khả năng sống của ấu trùng <i>H. contortus</i> cảm nhiễm ở đất bề mặt có ẩm độ khác nhau.....	73
Bảng 3.11: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế ở trâu, bò bình thường và tiêu chảy	75
Bảng 3.12: Tỷ lệ có biểu hiện lâm sàng bệnh giun xoắn dạ múi khế	77
Bảng 3.13: Khả năng tồn tại và phát triển của trứng giun xoắn dạ múi khế trong phân ủ nhiệt sinh học	79
Bảng 3.14: Khả năng tồn tại của ấu trùng giun xoắn dạ múi khế có sức gây bệnh trong phân ủ nhiệt sinh học	82

Bảng 3.15. Hiệu lực của thuốc tẩy giun xoắn dạ múi khế cho trâu bò	84
Bảng 3.16: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế trước khi thử nghiệm biện pháp phòng bệnh.....	86
Bảng 3.17: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế sau 2 tháng thử nghiệm.....	88
Bảng 3.18: Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun xoắn dạ múi khế sau 4 tháng thử nghiệm.....	89

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
MỞ ĐẦU	1
1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI	1
2. MỤC TIÊU VÀ MỤC ĐÍCH CỦA ĐỀ TÀI	2
2.1. Mục tiêu.....	2
2.2. Mục đích.....	2
3. Ý NGHĨA KHOA HỌC VÀ THỰC TIỄN CỦA ĐỀ TÀI	2
3.1. Ý nghĩa khoa học	2
3.2. Ý nghĩa thực tiễn.....	2
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	3
1.1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	3
1.1.1. Giun xoắn dạ múi khế ký sinh ở gia súc nhai lại	3
1.1.2. Bệnh giun xoắn dạ múi khế ở gia súc nhai lại	13
1.2. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC	30
1.2.1. Tình hình nghiên cứu bệnh giun xoắn dạ múi khế ở nước ngoài.....	30
1.2.2. Tình hình nghiên cứu bệnh giun xoắn dạ múi khế trong nước	33
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG, VẬT LIỆU, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	35
2.1. ĐỐI TƯỢNG, VẬT LIỆU, ĐỊA ĐIỂM, THỜI GIAN NGHIÊN CỨU	35
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	35
2.1.2. Vật liệu nghiên cứu.....	35
2.1.3. Địa điểm nghiên cứu	35
2.1.4. Thời gian nghiên cứu.....	36
2.2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU	36
2.2.1. Nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh giun xoắn dạ múi khế trâu, bò ở hai huyện của tỉnh Thái Nguyên.....	36